

Det var den Stilling, Regeringen indtog overfor den kommanderende Admirals Fore-spørgsel med Hensyn til Forholdet overfor en Landgang paa Sjælland. Den kommanderende Admiral udbad sig en Instruks eller en Udtalelse fra Regeringen, hvis man ikke var enige. Den kommanderende Admiral har til sine mange andre udmærkede Egenskaber ogsaa føjet den at være en fin Psykolog, han har forstaaet den Regering, han havde overfor sig. Men jeg kan ikke nægte, jeg sagde det i Kommissionen, og jeg gentager det her, at det forekommer mig, at Regeringen vilde have staaet smukkere, hævet over enhver Mistanke, hvis den klart og tydeligt havde taget et Standpunkt i denne Sag og svaret skriftligt. Som det nu staaer, kan man ikke frigøre sig for af og til at tænke, at det vilde dog have været muligt for Regeringen at bortfortolke det, der her er sket, hvis Situationen var kommet til at ligge uheldigt, og det er dette, som jeg synes ikke er rigtig værdigt for en Regering af saa udmærkede, kloge og maalbevidste Statsmænd som dem, der sad ved Røret den 5. August 1914.

Det ærede Medlem Hr. P. Munch sagde i 1909 til de Mænd, der havde vedtaget Militærforliget, at de skulde gaa op til Estrup og bede ham om Forladelse og sige til ham: De begyndte en Militærpolitik i stor Stil, vi har fortsat den i større; nu kunde det ærede Medlem tilføje: Men jeg har dog fortsat den i størst Stil. Det er det, det ærede Medlem kalder en loyal Gennemførelse af Ordningen af 1909, uden Smaalighed, men paa den anden Side uden Overdrivelse. Det forekommer mig, at der en Gang var en radikal Krigsminister, som talte om, at Hæren skulde plejes og udvikles. Saaledes var det vist omtrent disse historiske Ord lød. Det forekommer mig, at det ærede Medlem hellere skulde bruge denne Vending. Den rammer, synes jeg, nok saa godt, som „den loyale Gennemførelse“. Jeg kan ikke sige andet end, at i mine Øjne var det ærede Medlem fuldt ud værdigt til en Kammerherretitel, da han gik af som Forsvarsminister.

Kun et enkelt Punkt af disse Historier skal jeg tage op. Det er Tunestillingen. Om den siger det ærede Medlem, at den — det er ganske behændigt udtrykt — laa indenfor Forudsætningerne af Ordningen af 1909. Det

gjorde den, for saa vidt som den laa indenfor Forudsætningerne for en hvilken som helst Forsvarsordning. Men hvis det dermed er Meningen at sige, at denne Stilling i særlig Grad var knyttet til Eksistensen af Københavns Landbefæstning, er det, som oplyst i Kommissionen, ganske urigtigt; og det er dog vist paa den Maade, det opfattes, naar det ærede Medlem staaer og siger noget saadant til sine Meningsfæller Landet over. Naar det ærede Medlem taler om, at det, der for ham var afgørende i Augustdagene, var, at Ordningen af 1909 ikke maatte anvendes af Politikere, som havde Tillid til den, tror jeg, at Erindringen her hos det ærede Medlem noget har forskønnet det, der den Gang er foregaaet. Det er saa rimeligt, naar man har levet i en bevæget Tid, at vende tilbage til den i Tanken. I Tanken staaer efterhaanden alle smukke Momenter som de, man bevarer, det er dem, der vender tilbage til i Erindringen. Saaledes tror jeg det er gaaet det ærede Medlem her. Jeg tror, at der har været en Rigdom af Motiver ved den Lejlighed. I hvert Fald er det givet, at hvis der var kommet et Samlingsministerium, som der var Tale om den Gang, havde man dog vel neppe tænkt sig Muligheden af, at Landets mest erklærede og overbeviste Forsvarsmodstander skulde sidde som Bestyrer af Forsvarsministeriet i de Tider. Det tror jeg ikke man kunde have tænkt sig.

Saa vil jeg gerne spørge det ærede Medlem: Har man Lov til at føre en Politik, som det ærede Medlem har gjort, lade, som om man vilde benytte denne Ordning, ofre Penge i Mængde derpaa, skaffe Materiel, skabe nye Rammer, uddanne stadig mere Mandskab og saa komme bagefter og sige: Ja, det gjorde jeg for at faa Fred i Landet. Altsaa, det ærede Medlem sagde til den ene Side af det danske Folk: I kan være ganske rolige, denne Forsvarsordning vil blive anvendt efter sin Bestemmelse; og til den anden Side sagde man formodentlig i Partimøderne: I kan være ganske rolige, kære Venner, det hele betyder ingenting. Har man Lov til at bære sig ad paa den Maade og saa komme og fremstille sig bagefter som en Ridder uden Frygt og Dadel? Det staaer i hvert Fald for mig som i allerhøjeste Grad tvivlsomt.

Naar vi taler om Ministeriet Zahles Politik, gør vi det, fordi det har Interesse